

**Силабус навчальної дисципліни
«ЕТОЛОГІЯ»**

Галузь знань: 09 Біологія

Спеціальність: 091 Біологія та біохімія

Освітня програма: Біологія

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Курс: 2

Семестр: 3

Факультет	Природничої освіти та природокористування
Кафедра	Біологія та здоров'я людини
Викладач(-і)	ПІБ: Соболєнко Любов Юліанівна Посада: доцент кафедри біології та здоров'я людини E-mail: l.yu.sobolenko@udpu.edu.ua
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.udpu.edu.ua/course/index.php?categoryid=205
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента
Загальний обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / години	4/120
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції (28 год.), лабораторні (32 год.), самостійна робота (60 год.)
	Заочна форма: лекції (4 год.), лабораторні 12 год., самостійна робота (104 год.)
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.</p> <p>Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу. Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідають всі лекції і лабораторні заняття курсу.</p> <p>Пропуски лабораторних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття упродовж двох тижнів з дня його пропуску.</p> <p>Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають можливість за власною ініціативою підготувати доповіді до визначених робочою програмою тем лабораторних занять на основі пошуку та огляду наукових публікацій за заданою проблематикою дисципліни, поглибленому опрацюванні окремих лекційних тем або питань; при виконанні ІНДЗ самостійно вибирають його тему та творчо підходять до його вирішення.</p>
Що будемо вивчати?	Дослідження поведінкової діяльності тварин; механізми поведінки тварин, нервові і гормональні компоненти, що обумовлюють складну поведінку тварин; інстинктивна поведінка тварин; еволюція психіки, основні етапи розвитку і становлення психіки в процесі філогенезу; загальні характерні ознаки, що відрізняють психічні особливості тварин і людини.
Чому це треба вивчати?	Формування у майбутніх фахівців цілісного уявлення про поведінку тварин. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними напрямками етологічних досліджень, онтогенезом

	та еволюцією поведінки, функціями поведінки, що забезпечують виживання тварин у природному середовищі, особливостями соціальної поведінки різних видів тварин, формування поведінки та поведінкових реакцій.
Яких результатів можна досягнути?	<p>Вміння працювати в лабораторії та польових умовах; використовувати набуті навички з вивчення основних аспектів поведінки тварин, та методики спостереження за тваринами різних таксономічних груп в природі та лабораторних умовах.</p> <p>Уміння планувати дослідження, проводити дослідження поведінки тварин, інтерпретувати та аналізувати отримані результати досліджень з метою моніторингу стійкості індивідуальних організмів до антропогенних навантажень.</p>
Як можна використати набуті знання та вміння?	<p>Здатність використовувати біологічну термінологію, оперувати систематичними категоріями.</p> <p>Здатність характеризувати основні процеси життєдіяльності живих організмів, встановлювати взаємозалежність між компонентами екосистем.</p> <p>Здатність до самостійної пізнавальної діяльності з набуванням знань, умінь і навичок у пізнанні біологічної науки, в галузі біологічного експериментування при проведенні наукового дослідження.</p> <p>Здатність виконувати біологічні дослідження та спостереження, описувати їх, аналізувати, оцінювати отримані результати і вміти їх інтерпретувати.</p>
Зміст дисципліни	<p>Етологія – наука про поведінку тварин. Основні методи та сучасні напрямки дослідження поведінки тварин.</p> <p>Історія розвитку етології.</p> <p>Форми поведінки тварин. Вроджена і набута поведінка..</p> <p>Основні форми поведінки тварин. Репродуктивна поведінка і статевий відбір.</p> <p>Угруповання тварин.</p> <p>Навчання як індивідуально-приспосована діяльність тварин.</p>
Обов'язкові завдання	Опрацювання теоретичного матеріалу з тем, передбачених робочою програмою; виконання завдань лабораторних занять; підготовка до поточного контролю знань, що полягає в опрацюванні контрольних запитань; самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу за зазначеною тематикою; систематизація вивченого матеріалу з метою підготовки до підсумкового контролю, а також обов'язкових письмових індивідуальних навчально-дослідних завдань.
Міждисциплінарні зв'язки	Загальна психологія, зоологія хребетних, фізіологія людини і тварин, індивідуальний розвиток живих організмів.
Інформаційне забезпечення з репозитарію, фонду НБ УДПУ та ін.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гічан І.С. Порівняльна психологія. Зоопсихологія : конспект лекцій. Київ : НАУ, 2003. 73 с. 2. Губко О.Т. Основи зоопсихології : навчальний посібник / За ред. С.І. Болтівця. Київ : Світогляд, 2006. 190 с. 3. Ігнатенко. І.А. Етологія : навчальний посібник. Черкаси, 2009. 96 с. 4. Корж О.П. Етологія тварин : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2011. 236 с. 5. Севериновська О. В., Пахомов О. Є., Рибальченко В. К. Етологія (основи поведінки тварин) : підручник для

	<p>вищих навчальних закладів. Дніпро : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 292 с.</p> <p>6. Чайченко К.Е. Зоопсихологія та порівняльна психологія. Київ : Вид-во КДУ, 1992. 147 с.</p> <p>7. Шевців Мирослав, Філоненко Мирослава. Зоопсихологія з основами етології. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 242 с</p>
Поточний контроль	Виконання завдань лабораторних занять, тестування.
Підсумковий контроль	Залік.

Розробник (Соболенко Любов Юліянівна)